

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง
วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29
THE LEARNING MANAGEMENT IN ACCORDANCE WITH THE SEVEN
SAPPURISA DHAMMAS IN THE CIVIL DUTY, CULTURE AND
SOCIAL LIVING CONTENTS IN BENCHAMA MAHARAT SCHOOL
UNDER THE OFFICE OF SECONDARY EDUCATION SERVICE AREA 29*

พระวงษ์ทอง สุภโท (ต่อมคำ), ประยูร แสงใส
มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น
Phra Wongtong Subhaddo (Tomkam), Prayoon Saengsai
Mahachulalongkornrajavidyalaya University, khonkean Campus, Thailand
E-mail: tomkham2558@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ เปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนรู้ จำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ยผลการเรียน เพศ และอาชีพผู้ปกครอง และเพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น รูปแบบวิจัยแบบผสม (Mixed Methodology Research) ได้แก่วิจัยเชิงคุณภาพ (Quantitative Methodology Research) กับวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) เครื่องมือใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างจำนวน 250 คน กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ (In-depth Interview) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 15 คน

ผลการวิจัย พบว่า

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราชทั้ง 7 ด้าน โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ

*ได้รับบทความ: 20 มี.ค. 2563

แก้ไขบทความ: 25 พ.ค. 2563

ตอบรับตีพิมพ์: 30 มิ.ย. 2563

มากส่วนรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดเพียง 1 ข้อ ได้แก่ ด้านบุคคลัญญาตา เป็นผู้รู้จักบุคคล นอกนั้นอยู่ในอยู่ในระดับมากทุกข้อ เรียงจากมากไปหาน้อย ด้านธัมมัญญาตา เป็นผู้รู้จักเหตุ ด้านอรรถัญญาตา เป็นผู้รู้จักผล ด้านอรรถัญญาตา เป็นผู้รู้จักตน ด้านกาลัญญาตา เป็นผู้รู้จักกาล ด้านมัตตัญญาตา เป็นผู้รู้จักประมาณ ด้านปริสัญญัญญาตา เป็นผู้รู้จักบริษัท ตามลำดับ

การวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติตนตามความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ยผลการเรียน โดยภาพรวมมีระดับการปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และเมื่อแยกเป็นรายด้าน คือ ด้านบุคคลัญญาตา เป็นผู้รู้จักบุคคล มีระดับการปฏิบัติที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านธัมมัญญาตา เป็นผู้รู้จักเหตุ ด้านอรรถัญญาตา เป็นผู้รู้จักผล ด้านอรรถัญญาตา เป็นผู้รู้จักตน ด้านมัตตัญญาตา เป็นผู้รู้จักประมาณ ด้านกาลัญญาตา เป็นผู้รู้จักกาล ด้านปริสัญญัญญาตา เป็นผู้รู้จักบริษัท ที่ระดับปฏิบัติไม่แตกต่างกัน และจำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง โดยภาพรวมมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นด้านปริสัญญัญญาตา เป็นผู้รู้จักบริษัท ที่ระดับปฏิบัติไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 นั้นคือควรออกแบบการเรียนรู้การแก้ปัญหาและปรับปรุงการเรียนรู้โดยใช้ความคิดสร้างสถานการณ์จริงหรือบทบาทสมมติวิเคราะห์สภาพปัญหาปัจจุบันสาเหตุของปัญหาสร้างเครื่องมือที่เหมาะสมและใช้อย่างถูกต้องเหมาะสมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีต่อชุมชนสังคมสิ่งแวดล้อมสำรวจปัญหาจุดเด่นและจุดด้อยของผู้เรียนส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาการความสามารถตนเองอย่างเต็มศักยภาพ มุ่งส่งเสริมพัฒนาผู้เรียนมีเหตุมีผล ความพอประมาณ มีภูมิคุ้มกัน มีความสุขทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ ครอบครัว ชุมชน สังคม เพื่อประโยชน์ต่อการปฏิบัติตนของผู้เรียน

คำสำคัญ: การจัดการเรียนรู้, หลักสัปปุริสธรรม 7, สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม

Abstract

The objectives of this research were: to study learning management; compare opinions on learning management conditions classified by grade point average (GPA), gender and parental occupation; to study the guidelines and suggestions for the development and promotion of learning management according to the Seven Sappurisa Dhammas (sappurisa-dhamma, qualities of a good man) in the civil duty, culture and social living contents of Benchama Maharat School under the Office of Secondary Educational Service Areas 29 to increase its efficiency. This mixed methodology research consisted of qualitative research and quantitative research. Its tools included a questionnaire used for 250 samples. The target group for the in-depth interview consisted of 15 school administrators and teachers.

The research results were as follows:

The learning management according to the Seven Sappurisa Dhammas in the civil duty, culture and social living contents of Benchama Maharat School under the Office of Secondary Educational Service Areas 29 in all seven aspects in overall had its mean value at a high level of practice. The highest mean was seen in the aspect of knowing the individual (puggalaññutā), the others were rated at a high level of practice in the following respective order: knowing law (dhammaññutā), knowing the meaning (atthaññutā), knowing oneself (attaññutā), knowing the proper time (kālaññutā), moderation (mattaññutā) and knowing the assembly (purisaññutā).

The comparison of opinions on the practice of the learning management according to the Seven Sappurisa Dhammas in the civil duty, culture and social living contents of Benchama Maharat School, classified by the samples' GPA showed indifferences of the practice; however, the

difference was seen in the aspect of knowing the individual at the significance level of .05; this was consistent with the set hypothesis. Classified by the samples' genders, the difference with the statistical significance level of .05 was also seen and met with the prior set hypothesis accept those of knowing law, knowing the meaning, knowing oneself, knowing the proper time, moderation and knowing the assembly. Classified by the samples' parental occupations, in overall the mean showed the statistical significance level of .05 which was consistent with the set hypothesis accept the aspect of knowing the assembly.

The guidelines for the development and promotion of learning management according to the Seven Sappurisa Dhammas are that the learning by problem solving and learning should be designed by using ideas, creating real situations or role-plays, analyzing current problems, causes of problems, creating suitable tools, and using them properly and creating good relationships with communities, societies, and the environment, exploring problems, strengths and weaknesses of oneself, encouraging learners to develop their ability to fulfill their potential, to promote the development of learners with reasoning, moderation and immunity and physical, mental, emotional, happiness, and happiness in family, community, society for the benefit of the students' behaviors.

Keywords: learning management according, Seven Sappurisa Dhammas, civil duty culture and social living contents

บทนำ

ยุคแห่งความเจริญทางเทคโนโลยีและสื่อสังคมออนไลน์ มีการพัฒนาอย่างทันสมัยรวดเร็ว ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ไม่เหมาะสมและปลูกฝังค่านิยมที่ขัดต่อคุณธรรมจริยธรรม (ชุตีमारณ ค้าขาย, 2562: 194-227) จากความเจริญทางเทคโนโลยีและสื่อสังคม

ออนไลน์ จึงทำให้เกิดปัญหาในสถาบัน การศึกษา ส่งผลต่อการเรียนรู้ต่อกลุ่มผู้เรียนปัจจุบัน ซึ่งพบได้ว่า ผู้เรียนเริ่มมีแนวความคิดและปฏิบัติตนออกจากคุณธรรมจริยธรรมและประเพณี อันดีงามของสังคม เริ่มปฏิบัติตนไกลจากหลักธรรมทางพระพุทธศาสนา ขาดความมีเหตุมีผล ขาดความคิดรอบคอบ ไร้วุฒิภาวะ ใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ไม่รู้จักประมาณ ขาดความพอดี ไม่ตรงต่อเวลา ทำหน้าที่ต่อชุมชนและสังคมอย่างไม่เหมาะสม ขาดความเข้าใจขนบธรรมเนียม ประเพณีที่ถูกต้อง และการคบคนที่ไม่เหมาะสม

การพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคนซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้และมีทักษะพื้นฐาน รวมทั้งเจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาคือ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

สถานศึกษาก็มีความสำคัญอยู่ในระดับหนึ่ง ที่จะสามารถสั่งสอนอบรมบ่มเพาะให้กับนักเรียนนักศึกษาเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้ในการดำรงชีวิตในสังคมได้แล้ว ยังไม่พอ ต้องมีความดีควบคู่ไปพร้อม ๆ กัน เพราะถ้ามีแต่ความรู้ความสามารถแต่ยังขาดความดีไม่เป็นผู้รู้จักเหตุ ไม่รู้จักผล ไม่รู้จักตน ไม่รู้จักประมาณ ไม่รู้จักกาล ไม่รู้จักชุมชน ไม่รู้จักเลือกคบบุคคลแล้วในอนาคตก็อาจนำความรู้ที่มี สร้างความวิบัติเสียหายให้กับตนเอง สังคม และประเทศชาติได้ การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปริยธรรม 7 จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมาก ที่จะสามารถพัฒนานักเรียนนักศึกษาให้เป็นคนดีตามความหมายทางพระพุทธศาสนา มีความองค์ความรู้และสามารถประพฤติตนให้ถูกต้องดีงามทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ครองตนได้และเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ หรือเป็นคนดีแท้ นำไปสู่ความเจริญความก้าวหน้า

การจัดการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา วัฒนธรรมและการดำเนินชีวิตในสังคมในโรงเรียนและสถาบันการศึกษา เพื่อนำมาเป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินชีวิต การอยู่ร่วมกันและการพัฒนาสังคมไทยให้มีหลักธรรมมาเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจ เพื่อเป็นการกล่อมเกลাজิตใจตามคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่เน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้เป็นผู้เรียนมีคุณภาพที่ดีสามารถพัฒนาสังคมในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล การจะปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้แก่ผู้เรียน เพื่อให้มีศีลธรรมตามประเพณีที่ดีงาม เป็น

กระบวนการทางการศึกษาซึ่งโรงเรียนและสถาบันการศึกษามีหน้าที่ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียนเยาวชน โดยมีสถาบันครอบครัว ชุมชน โรงเรียนและประเทศชาติที่มีวิธีการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมที่แตกต่างกันออกไป กระทรวงศึกษาธิการจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาจริยธรรมในสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาคุณธรรมจริยธรรมในสถานศึกษาที่ผ่านมาแต่ยังไม่ได้ผลเท่าที่ควร เนื่องจากประสบปัญหาหลายประการ ได้แก่ แนวทางนำหลักสูตรไปใช้ยังขาดประสิทธิภาพ เนื้อหาที่สอนไม่สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายหลักสูตร สภาพการให้ความร่วมมือของภาคีอื่นในการพัฒนาผู้เรียนด้านคุณธรรมจริยธรรมยังไม่เพียงพอและมีคุณภาพ ความจำกัดของครูด้านความรู้และทักษะในการจัดการเรียนการสอน จึงนำหลักธรรมที่ควรประยุกต์ใช้ในการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 ได้แก่ 1) อัมมัญญตา เป็นผู้รู้จักเหตุ 2) อตถัญญตา เป็นผู้รู้จักผล 3) อตตัญญตา เป็นผู้รู้จักตน 4) มัตตัญญตา เป็นผู้รู้จักประมาณ 5) กาลัญญตา เป็นผู้รู้จักกาล 6) ปริสสัญญตา เป็นผู้รู้จักบริษัท 7) ปุคคลัญญตา เป็นผู้รู้จักบุคคล (มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, พระไตรปิฎกภาษาไทย, 2559, ที.ปา. 11/331/333) ซึ่งเป็นหลักธรรมที่สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้วิชาหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคมด้านคุณธรรม จริยธรรมที่สำคัญต่อนักเรียนโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย และหน่วยงานที่จัดการศึกษาสำหรับนักเรียน จึงจำเป็นจะต้องนำหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามาบูรณาการกับการจัดการเรียนรู้แบบสมัยใหม่ให้สอดคล้องกับกระทรวงศึกษาธิการ

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 เพื่อต้องการทราบข้อมูลในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สาระหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ยผลการเรียน เพศ และอาชีพผู้ปกครอง

3. เพื่อศึกษาแนวทางและข้อเสนอแนะในการพัฒนาและส่งเสริมการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ รูปแบบวิจัยแบบผสมวิธี (Mix Research) ได้แก่ วิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative data) คือ ใช้แบบสอบถามครูผู้สอน และวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) กลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ (In-depth Interview) โดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาครูผู้สอนและนักเรียนโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 724 คน

2. กลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราชระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ปีการศึกษา 2562 จำนวน 250 คน เทียบจากตารางของเครซีและมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) เป็นตารางที่ให้ได้นขนาดของกลุ่มตัวอย่าง เพื่อประมาณค่าสัดส่วนของประชากร

3. กลุ่มเป้าหมาย ผู้วิจัยได้กำหนดขนาดของกลุ่มเป้าหมาย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช จำนวน 15 คน ได้มาโดยใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม และแบบสัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัยในครั้งนี้ ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน

1. ผู้วิจัยจะได้ดำเนินการติดต่อบัณฑิตศึกษา เพื่อขอหนังสืออนุญาตแจกแบบสอบถามเพื่อการวิจัย จากสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

2. ผู้วิจัยจะได้ติดต่อและประสานงาน ผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มประชากรเป้าหมาย ในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29

3. ผู้วิจัยจะได้เก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง และกลุ่มเป้าหมาย และนำมาตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของแบบสอบถาม แล้วนำไปวิเคราะห์หาค่าทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. นำแบบสอบถามเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ค่าความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) ของนักเรียน จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ระดับเกรดเฉลี่ยผลการเรียน เพศ และอาชีพผู้ปกครอง

2. แปลผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยการหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งในภาพรวม รายด้านและรายข้อ

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบระดับความคิดเห็น จำแนกตาม ระดับเกรดเฉลี่ยผลการเรียน เพศ และอาชีพผู้ปกครอง โดยใช้การวิเคราะห์ค่า (t-test independent) และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F - test แบบ One-way ANOVA) เมื่อพบความมีนัยสำคัญทางสถิติ ทดสอบรายคู่โดยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's method)

4. วิเคราะห์ข้อมูลข้อเสนอแนะเกี่ยวกับศึกษาการปฏิบัติตนของนักเรียน ที่ยึดการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics)

ผลการวิจัย

การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ทั้ง 7 ด้าน โดยเรียงลำดับจากมากที่สุดไปหาน้อย ดังนี้ คือ ด้านบุคคลัญญาตา เป็นผู้รู้จักบุคคล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$) รองลงมา ด้านธัมมัญญาตา เป็นผู้รู้จักเหตุ อยู่ในระดับมาก ตามลำดับ ($\bar{X}=3.82$) ด้านอรรถัญญาตา เป็นผู้รู้จักผล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.73$) ด้านอรรถัญญาตา เป็นผู้รู้จักตน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) ด้านกาลัญญาตา เป็นผู้รู้จักกาล อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) ด้านมัตตัญญาตา เป็นผู้รู้จักประมาณ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.70$) และระดับน้อยที่สุด ด้านปริสัญญญาตา เป็นผู้รู้จักบริษัท ($\bar{X}=3.53$)

ข้อมูลเปรียบเทียบระดับปฏิบัติตนของนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตามระดับเกรดเฉลี่ยผลการเรียน เพศ และอาชีพผู้ปกครอง

1) นักเรียนที่มีระดับเกรดเฉลี่ยผลการเรียน ต่างกัน พบว่า ระดับปฏิบัติของนักเรียนมีความคิดเห็นการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตาม ระดับเกรดเฉลี่ยผลการเรียน โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันโดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

2) เพศของนักเรียน ต่างกัน พบว่า ระดับปฏิบัติตนของนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตาม เพศ โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3) นักเรียนที่มีอาชีพผู้ปกครอง ต่างกัน พบว่า ระดับปฏิบัติตนของนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 จำแนกตามอาชีพผู้ปกครอง โดยภาพรวมและรายด้าน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ข้อเสนอแนะแนวทางการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ตามความคิดเห็นนักเรียนและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนทั้ง 7 ด้าน 1) ด้านธัมมัญญตา เป็นผู้รู้จักเหตุ ควรส่งเสริมกิจกรรมให้นักเรียนรู้จักว่าการทำความดีเป็นเหตุแห่งความสุข ความขยันเป็นเหตุแห่งความสำเร็จ 2) ด้านอัตถัญญตา เป็นผู้รู้จักผล ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนในสถานศึกษา รู้จักว่าความสุข เป็นผลแห่งการทำความดี มีความขยันความตั้งใจเรียน 3) ด้านอัตตัญญตา เป็นผู้รู้จักตน ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักเรียนตระหนักรู้ว่าต้องรู้จักตัวเอง อยู่เสมอว่า เรามีชาติ มีเพศ มีตระกูล ยศ ศักดิ์ สมบัติ บริวาร ความรู้ความสามารถ กำลัง ความถนัด และคุณธรรม ประพฤติตนให้สมกับภาวะของตนเอง 4) ด้านมัตตัญญตา เป็นผู้รู้จักประมาณ ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เน้นให้นักเรียนลงมือปฏิบัติรู้จักความพอดี 5) ด้านกาลัญญตา เป็นผู้รู้จักกาล ควรจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมให้นักเรียนให้ว่าทำอะไรรู้กาลเวลาอันเหมาะสม 6) ด้านปริสสัญญตา เป็นผู้รู้จักบริษัท ควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในชุมชนและแหล่งเรียนรู้นอกสถานที่ 7) ด้านปุคคลัญญตา เป็นผู้รู้จักบุคคล ควรจัดกระบวนการเรียนรู้ให้นักเรียนได้เรียนรู้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นบุคคลอื่นเป็นคนดี รู้ที่จะปฏิบัติต่อบุคคลที่จะสนทนากับบุคคลด้วยใจถ้อยคำอย่างสุภาพ อ่อนน้อม และรู้มารยาททางสังคม

อภิปรายผลการวิจัย

ด้านบุคคลัญญาตา เป็นผู้รู้จักบุคคล จากการศึกษาพบว่า ระดับปฏิบัติของนักเรียนโรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 โดยภาพรวมมีระดับปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.00$, $S.D.=0.70$) ทั้งนี้เพราะนักเรียนได้เรียนรู้หลักธรรมที่เกี่ยวข้องจากพระสอนศีลธรรมในโรงเรียนทั้งครูสอนประจำชั้นจึงนำไปประยุกต์ใช้ได้อย่างดีโดยสอดคล้องกับแนวความคิด พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ.ปยุตฺโต) (2547) ได้กล่าวไว้ว่า สัปปริสธรรม 7 คือ คุณธรรมที่สำคัญสำหรับสัปปริสชน หรือคนดี คุณธรรมทั้ง 7 ประการยอมนำบุคคลนั้นไปสู่ความมีคุณค่าอย่างแท้จริง เรียกได้ว่าเป็นคนสมบูรณ์แบบ เป็นคนดีแท้ เป็นบุคคลที่น่าคบหาสมาคมด้วยเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งการกระทำหรือพฤติกรรมของเขา มีความเหมาะสม ถูกต้องปราศจากความผิดพลาด นำพาประโยชน์มาให้ทั้งแก่ตนเองและสังคมโดยรวม สามารถนำหมู่ชน สังคม และประเทศชาติไปสู่ความสันติสุขและความเจริญก้าวหน้าตลอดไป สอดคล้องกับแนวความคิด วิรัช ธีรพันธุ์เมธี (2546) กล่าวไว้ว่า สำหรับบุคคลผู้เป็นสัตบุรุษนั้น พระพุทธเจ้าตรัสว่าต้องมีคุณสมบัติ 7 ประการ เรียกว่า สัปปริสธรรม แปลว่าธรรมที่ทำให้คนเป็นสัตบุรุษ คือรู้จักหลักการและกฎเกณฑ์ของสิ่งทั้งหลายที่ตนเข้าไปเกี่ยวข้องในการดำเนินชีวิต รู้และเข้าใจสิ่งที่ตนต้องประพฤติปฏิบัติตามเหตุผล เช่น รู้ว่าตำแหน่ง ฐานะการงานของตน มีหน้าที่และขอบเขตความรับผิดชอบอย่างไร แค่นั้น มีอะไรเป็นหลักการ จะต้องทำอย่างไร จึงจะเป็นเหตุให้บรรลุถึงผลงาน เป้าหมายอันเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบ

องค์ความรู้ที่ได้รับจากการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบ็ญจะมะมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 สรุปองค์ความรู้ได้ว่า การจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปริสธรรม 7 พัฒนาส่งเสริมการเรียนรู้แก่ผู้เรียนทำให้ รู้จักเหตุ รู้จักผล รู้จักตน รู้จักประมาณ รู้จักกาล รู้จักชุมชน รู้จักบุคคล ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียน ระดับเกรดเฉลี่ยผลการเรียนโดยภาพรวมมีความคิดเห็นต่อสภาพการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปริสธรรม 7 ที่ไม่แตกต่างกัน แต่ผู้เรียนที่มีเพศและอาชีพผู้ปกครองต่างกันโดยภาพรวมความคิดเห็นที่แตกต่าง

กัน ข้อเสนอแนะในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ด้านคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะอันพึงประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพสูงขึ้นนั้นผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ควรส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้คุณค่าความพอเพียงตามฐานะผู้เรียน ควรส่งเสริมรู้จักประเมินสถานการณ์ความเหมาะสมถูกต้องของผู้เรียน ควรส่งเสริมกิจกรรมที่มีส่วนร่วมกับชุมชนของผู้เรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอเชิงนโยบาย คือ เขตพื้นที่การศึกษาควรนำผลการวิจัยที่ไปกำหนดเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปีให้สถานศึกษาต่างๆได้นำมาประยุกต์ได้ทั้งนี้เพื่อส่งเสริมการเรียนการสอนให้บรรลุเป้าหมายของหลักสูตร

2. จากการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาการจัดการเรียนรู้ตามหลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบญจมมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ซึ่งได้มีทั้งปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะที่หลากหลาย จึงนำเสนอ ข้อคิดสำหรับผู้วิจัยในครั้งต่อไป คือ ควรศึกษาความพึงพอใจของผู้เรียนในการจัดการเรียนรู้โดยใช้หลักสัปปุริสธรรม 7 สารหน้าที่พลเมือง วัฒนธรรม และการดำเนินชีวิตในสังคม โรงเรียนเบญจมมหาราช สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 29 ในโรงเรียนอื่นๆ

เอกสารอ้างอิง

- ชุตินาถณ์ คำชาย. (2562). อิทธิพลของสื่อสังคมออนไลน์ต่อพฤติกรรมเบี่ยงเบน ของเด็กและเยาวชนในเขตกรุงเทพมหานคร. *วารสารสังคมสงเคราะห์ศาสตร์*. 27(2), 194-227
- พระพรหมคุณาภรณ์ (ป.อ. ปยุตฺโต). (2547). *ธรรมานุญชีวิต*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.
- มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. (2559). *พระไตรปิฎกภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.
- วิรัช ถิรพันธุ์เมธี. (2546). *พุทธปรัชญาการปกครอง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์บริษัทสหธรรมิก จำกัด.

Journal of Buddhist Education and Research : JBER

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2563 [268] Vol. 6 No. 1 January - June 2020

Krejcie, R. V. & Morgan, D. W. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities*. Educational and Psychological Measurement.